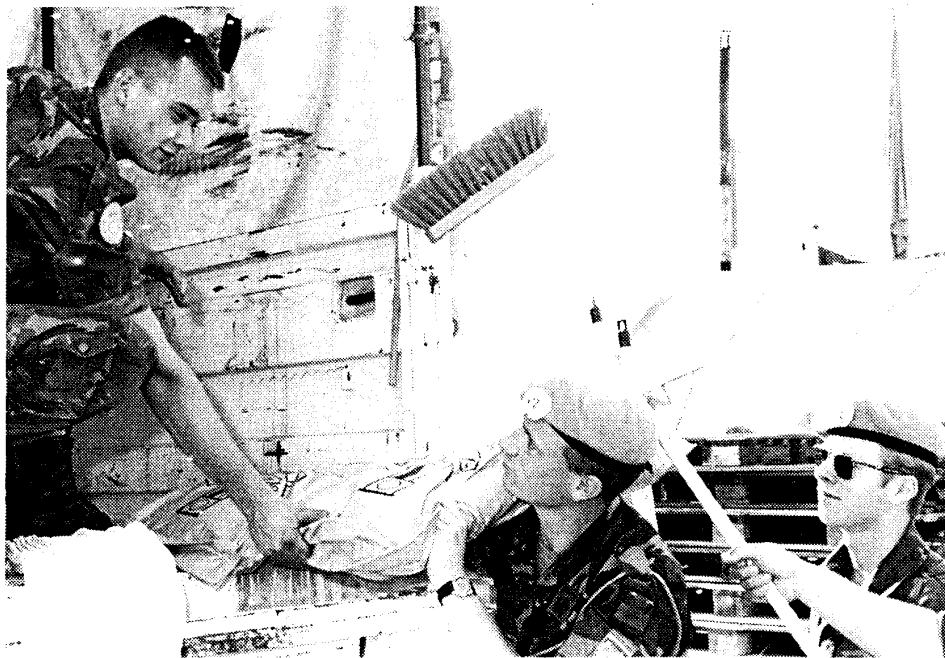

Schoonmaakactie van Bevogroep Bravo

De Bravo-compagnie van het Transportbataljon ligt aan de stadsgrens van Vitez. Een plaats op de frontlinie. Midden in het oorlogsgeweld staat een geïmproviseerd noodziekenhuisje. Op verzoek van zijn compagniescommandant brengt sergeant-majoor Guus Lapré, commandant Bevogroep van de "Bravo", enige overtollige Bevogoederen naar het hospitaaltje.

Bevobikkels laden de spullen in voor het hospitaal

Midden in een volksbuurt, tussen een paar flatjes en een kinderspeelplaats is het voormalig winkelcentrum van Vitez te vinden. Hieronder, in de even zo voormalige opslagplaats, bevindt zich een geïmproviseerd ziekenhuisje: voor de eerste opvang en voor de selectie van de gewonden. De ergste slachtoffers worden doorverwezen naar het ziekenhuis van Novi Bila. Het dak van de kleine polikliniek in Vitez is voor een deel weggeslagen; twee granaten hebben hun

vernietigende werk gedaan. Ondanks de vele stortbuien die kort ervoor zijn gevallen ziet het er binnen schoon en netjes uit. Voor de deur staan twee witgespoten wagens waar vlug een rood kruisje op is gekladderd. Eén is een personenwagen voor een arts. De andere is een Renaultje die tot ziekenwagen is bevorderd. Door gebrek aan brandstof rijdt deze alleen als alle ligplaatsen bezet zijn.

Desinfectiemiddelen

Na wekenlange gevechten tussen de BiH- en

de HVO-troepen, is de strijd voor even geluwd. Op verzoek van de CC bezoekt een groep bevoorraders, vergezeld door de gelegheidschauffeur Henk Philips en de tolk Mario, het ziekenhuisje. Niet alleen om de werksituatie te bekijken, maar ook voor het leveren van een hoeveelheid schoonmaakmiddelen: een half pallet vol desinfectiemiddelen, zeep, waspoeder en bezems en zwabbers. Eerst was het plan om de spullen aan het ziekenhuis in Novi Bila te verstrekken, maar dat ziekenhuis was al redelijk voorzien door buitenlandse hulporganisaties. In tegenstelling tot het ziekenhuis van Vitez dat sinds april niet meer was bevoorrad.

Burenhulp

'Onze actie voor een Kroatisch ziekenhuis heeft niks te maken met partij kiezen, maar met burenhulp', geeft Lapré als verklaring voor de actie. 'Wij van de Bravo-compagnie zijn net als de patiënten van het ziekenhuis inwoners van Vitez. Je hebt daarom een relatie met elkaar.'

'En het is ook aardig om de bevolking eens anders te zien', vult Leendert Padmos aan. 'Teveel door het plaatsje Prozor

REDACTIONEEL

Rotatie T4 van het Transportbataljon heeft eindelijk de weg naar huis gevonden. Zo ook adjudant (inmiddels luitenant) Toon Hermens die een belangrijk deel van de kopij over het Tbat in de Dutch Post verzorgd heeft. Zijn plaats wordt ingenomen door adjudant Willem Paulus van wie we veel hopen te lezen. Het is maar goed dat de sectie voorlichting in Busavaca zo produktief is want collega's in Zagreb hebben de handen vol aan de produktie van een videoopname voor de thuisfrontdag van rotatie V8 op 20 november. Hierop zullen de verwanten te zien zijn die de groetjes doen aan de achterblijvers maar ook de leef- en werkomgeving komt in beeld. Omdat de Nederlanders in kleine clubjes verspreid over heel voormalig Joegoslavië hun werk doen reizen we als gekken door het land. De afgelopen week alleen al hebben we meer dan 2500 km gereden om de mannen van sector Noord, Oost Zuid en West in beeld te krijgen. Nu maar hopen dat er een publiek voor is.

Even iets anders, een rectificatie voor de tabel op pagina 8 van de DP van vorige week (nr44). De detachementsnummers van sector West waren verkeerd vermeld.

De juiste nummers zijn:

SHQ + Argbat	500
Jorbat2	510
Nepbat	520
Jorbat1	530
Slovengbat	550

Onze excuses voor deze fout.

De Dutch Post is een wekelijkse uitgave van de Sectie Voorlichting van het Nederlandse contingent in het voormalige Joegoslavië en is bestemd voor alle UNPROFOR-militairen en hun relaties.

postadres:

1 (NL) UN SIGNAL BATTALION

Sectie Voorlichting

Napo 90 Det 100

3509 VP Utrecht

Vanuit Nederland.

tel 09.385.41-180011 ext 2173

fax 09.385.41-171988

Vanuit Kroatië:

tel 041-180011 ext 2173

fax 041-171988

Redactie:

Majoor Willem Jongman, Adjudant Ad

Leijen, Vaandrig Marcel de Grijs,

Twede luitenant Roland Keja, Adjudant

Toon Hermens. Verder werken bij de

redactie: Soldaat Onno van Eijk en Soldaat

Guillem Catala Ortoll.

rijden geeft je het idee dat de bevolking alleen maar stenen gooit. Bij onze actie zie je tenminste dat de mensen hier ook heel vriendelijk kunnen zijn.'

'Ook zonder onze gift is de bevolking van Vitez heel vriendelijk', reageert Martijn Koenen. 'Denk maar aan de kinderen voor de deur van het ziekenhuis. Ik heb ze zelfs een paar sigaretjes gegeven.' Padmos moet even grinniken. 'Koenen gebaarde eerst tegen die kinderen dat ze te klein waren om te roken. Volgens de verplegers en de artsen was dit de grap van het jaar. Overal in het ziekenhuis werd lachend verteld dat die Hollanders de kinderen er te jong voor vonden.'

Wasmachine

Hoewel de hulp volgens de Bevo-mannen vooral uit ,voor de Bravo-compagnie, overbodig materiaal bestaat, zijn de artsen erg blij met de spullen. Een dokter staat er zelfs op om de gasten een rondleiding te geven. Op het moment dat de groep de deur wil binnengaan, wordt net een zwaar gewonde vrouw het naar ziekenhuis van Nova Bila gebracht. Eenmaal binnen in het zieken-

huis zien ze een operatietafel, een Eerste Hulp post en een ruimte met veertig bedden. Een stroomopwekker probeert met kostbare brandstof de TL-buizen aan het plafond brandend te houden. De generator valt met regelmaat uit en door de afwezigheid van enig raam in het ziekenhuis, verkeert het hospitaaltje dan in een diepe duisternis. De aanwezige wasmachine draait de gehele dag door. Door het deurraampje zien de Bevo-ers dat het water waarin het beddegoed ronddraait wel erg weinig schuimt. 'Dat kan kloppen', zegt een arts. 'De was draait zonder waspoeder.' Van de machine loopt een electriciteitslijntje naar de lamp erboven. De arts verontschuldigd zich: 'We hebben alleen toestemming om electriciteit te gebruiken voor onze TL-buis. Door van onze verlichting af te tappen, kan ook de wasmachine draaien.'

De gift aan het ziekenhuis bevat ook 30 kilo waspoeder. 'Maar daar zijn ze helaas zo doorheen', verzucht Philips. De Bevogroep heeft een Duitse hulporganisatie aangesproken en hoopt dat de hulpverlening op reguliere basis op gang komt.

N e o l o g i s m e n

Opvallend, hoe snel er door de Nederlanders van Unprofor neologismen, oftewel nieuwe woorden gevormd worden. De militaire dienst is overigens altijd een hoek van de samenleving geweest met een eigen cultuur en een zeer levende taal. Er is al eens een uitvoerige scriptie aan gewijd. Ontstaan van nieuwe woorden heeft te maken met een gezamenlijke beleving, die door iemand ineens kernachtig en beeldend onder woorden wordt gebracht. Voorbeelden te over:

Wanneer een lichter het eind van hun uitzending ziet naderen duikt de term "rotatiegedrag" op. Iedereen weet, wat er mee bedoeld wordt. Als het aftellen is begonnen spreekt men "van zoveel dagen en een meur". Van Dale kent die uitdrukkingen niet. Het zijn neologismen. Zo ook de term "opzouten". Het is geen Algemeen Beschaafd Nederlands, maar iedereen hier weet wat er mee bedoeld wordt, zonder het woordenboek te hoeven raadplegen. Combinatiewerkwoorden met het voorvoegsel op zijn er volgens het woor-

denboek legio. Er zou een aardige quizvraag van te maken zijn. Woordcombinaties waarmee je kunt afreageren en van jezelf afpraten.

De ander kan er meestal niet zoveel mee, behalve primair erop reageren en laten merken dat hij er ook nog is. Het levensboek, waar ik mijn dagelijkse inspiratie uit haal, reikt ons ook een aantal woordcombinaties met op aan, zoals:

opbeuren

opfleuren

opknappen

opkomen

oppakken

opvangen

opvrolijken

Teveel van het goede zijn misschien:

oppeppen

opvijzelen

opveiden,

al komen we er niet onderuit, dat we dat hier ook nog wel eens nodig hebben.

Jan D. Cremer, Gevoecentrum Pleiso.

Het vergeten comcen, nu eindelijk in beeld

SPABAT

Medugorje, een bedevaartsoort onder de "rook" van Mostar. Vroeger was het druk bezocht, doch momenteel zo goed als uitgestorven. Alle mannen van 16 tot 60 zijn onder de wapenen geroepen, en vreemdelingen ziet men momenteel niet graag, dus het uitgaan wordt tot een minimum beperkt.

Het werken bij het Spaanse bataljon is voor smi Bruins met zijn 10 jongens een aparte ervaring, zeker als je meetelt dat het Engels bij het bataljon op een zeer laag pitje staat. Maar als infanterist kun je je hart ophalen. Verder is het "Dutch comcen Spabat" het meest zuidelijke comcen, en dat merk je aan alles. De post duurt hier iets langer dan normaal, onderdelen komen sporadisch, reparatie's zijn langer onderweg enz. Officieel valt het comcen onder Kiseljak omdat het in Bosnië-Herzegovina ligt.

Mostar, Kiseljak, Mostar

Hemelsbreed is het ongeveer 80 kilometer van Kiseljak, maar de Mostar route ligt al maanden dicht. Voor vergaderingen gaat smi Bruins dan ook eerst met de mercedes naar Split, en vandaar meestal de volgende dag per heli naar Kiseljak. 's Avonds met de heli terug en de volgende dag met de Mercedes weer richting Mostar, als alles meezit. Drie a vier dagen voor een vergadering, logisch dat de meeste zaken per telefoon en fax worden afgehandeld.

Logbase Sierra

Materialen moesten officieel van Zagreb via Sarajevo naar Kiseljak, en vandaar per transport naar logbase Sierra te Split om daar door het Nederlandse personeel van Spabat te worden afgehaald. Voorlopig mag smi Bruins rechtstreeks zaken doen met Zagreb en alles direct via Split laten komen. Het contact met logbase Sierra in de havenplaats Split verloopt in een uitstekende verstandhouding, dat wordt door beide partijen zo ervaren. Logbase Sierra lost smi Bruins geregeld af met het halen en brengen van b.v. post, onderdelen, cadi en drinkwater, door één à twee keer per week richting Mostar te rijden.

Spaans aan je hoofd

Het werken is hier dan ook erg zelfstandig en dat wordt als zeer prettig ervaren zowel door de smi als door "zijn" jongens. Het comcen is eigenlijk alleen verantwoor-

delijk voor het Spaanse bataljon, maar ook de Civil Affairs, Uncivpol, Unmo's, Ecm, en iedereen die rond Mostar zijn of haar berichten kwijt moet, heeft de weg naar het Nederlandse comcen gevonden naar het Nederlandse comcen. Ook de post voor deze mensen wordt nu via het Nederlandse comcen van Spabat verzonden, maar smi Bruins, en ook zijn jongens vinden deze

"De paella komt je de neus uit"

bezoeken wel prettig. Even een afwisseling van de hele dag dat Spaans om je hoofd.

Dutch-inn

Dat de paella hun oren uitkomt, kun je merken want er wordt momenteel druk gekokkereld door kpl Rahmuni, een van de jongens die van huis uit kok is. De staf van het bataljon met de beveiliging bestaat uit ongeveer 200 man, en zijn gelegerd in een soort "Bungalowark" waar vroeger de bedevaartgangers huisden.

Smi Bruins heeft 4 bungalows tot zijn beschikking. Drie zijn voor huisvesting ingericht, in de vierde zit de "Dutch-inn". Hierin bevindt zich een douche groep, wordt de was gedaan en ook de droger en een vrieskast hebben hier hun plaats gevonden. Dat het allemaal meestal niet werkt, doordat er geen water is, mag de pret niet drukken. Stroom is er ook sporadisch, maar daar zijn de aggregaten voor. Dit houdt automatisch in dat er veel onderhoud moet worden gepleegd, want de aggregaten draaien continu.

Tijdschema

Voor de "Dutch-Inn" is een open terrein waar enkele tafels met banken netjes gegrepeerd staan om een zelfgebouwde barbecue. Hier wordt dan ook veelal 's avonds een

klein kampvuur gestookt. Ook de Spaanse soldaten komen hier geregeld op bezoek.

Het werk is verdeeld in een schema dat voor een hele maand wordt vastgelegd. De tijd die over is wordt in het algemeen gevuld met onderhoud van de aggregaten, zandzakken vullen de veiligheid, lijnen leggen en dat soort zaken.

Allround

Iedere rotatie moet de eerste twee weken werken met de oude rotatie om alles te leren van de vbdn. Buiten hun shiften om moeten ze ook het 1e en 2e echelons onderhoud aan de 4 kw's en de 20 kw, de Mercedesjeep, de 4-tonner, de aanhangwagens, het V-sat systeem, het teledatasysteem enzovoort doen. Voor uitgaan blijft er dan de eerste maand geen tijd over. Er zijn zelfs mensen die na de eerste maand hun eerste foto's nog moeten knippen, maar men ervaart deze manier van werken als zeer prettig omdat men na een maand allround is in alle systemen.

Hardlopen?

Smi Bruins probeert enkele keren per week de jongens zo gek te krijgen, dat ze met hem gaan hardlopen. Maar daar het terrein stijgingen kent van 10% en meer hebben de meesten na er één keer in te zijn getrapt bedankt. Maar de nieuwe sergeant van rotatie V9 is net als de smi een marathonloper, dit stel is wel aan elkaar gewaagd. En het voordeel is dat de jongens nu niet meer mee hoeven te lopen. De sfeer is goed, dat kun je merken, de eerste reünie is al georganiseerd, met z'n allen een weekend naar Centerparcs ergens in Nederland om even de sterke verhalen weer op te halen. De datum is al geprikt, het wachten is nu op de aflossing door rotatie V10.

Leesnivea

Tot zover een kleine indruk van het wel en wee van een zich verloren gewaand comcen in dit ruige landschap. best regards,

Megugorje, 03 oktober 1993
De C-Dutch comcen Spabat.

J. Bruins
Sergeant-Majoor der Infanterie

Tussen de demonstraties door

Het 3e peloton van de Bravo-compagnie van het transportbataljon krijgt op zaterdag 16 oktober de opdracht om naar Fojnica te rijden. Niettemin wordt de eindbestemming Novi Travnik. Een sfeerverslag over een dagje konvooirijden.

Door allerlei politieke implicaties kan er vaak niet rechtstreeks worden gereden naar de eindbestemming. Zo ook naar Fojnica. Om deze stad te bereiken, rijdt het 3e peloton van de Bravo-compagnie eerst naar Visoko. Om van daaruit het geitenpad op te gaan. Helaas is de situatie voor de laatste dag al enigszins gespannen. Een Frans konvooi heeft de dag ervoor te maken gehad met een grote groep demonstranten die de chauffeurs onthaalde op stenen en die de lading probeerde te plunderen. Niet vreemd dat de PC, Wim van Leeuwen, samen met gastchauffeur Paul Tournier ver vooruit rijden om de boel te verkennen. Helaas ook vandaag is de menigte op de been. Zonder veel moeite rijdt hun MB door de 200 demonstranten heen, maar hoe gaat de grote groep reageren op de komst van het konvooi? Ze hoeven zich geen zorgen te maken. Het Nederlandse konvooi is onderweg ingehaald door een civiel UNHCR-konvooi. Dit hadden de chauffeurs beter niet kunnen doen. Nu ontmoeten zij als eerste de menigte. De grote groep van vooral vrouwen en kinderen houdt het konvooi stil en plundert vervolgens samen met de mannen (die uit de bosjes zijn gesprongen) de wagens. Binnen een minuut ligt de halve lading over de snelweg. Terwijl Tournier en Van Leeuwen de slag om het meel al fotograferend volgen (ja, de foto's zijn bij te bestellen), keert het arme UNHCR-konvooi als aangeschoten wild terug, een grote stofwolk van meel achterlatend.

Weinig eer

Tja, dan valt er ook voor de Bravo weinig eer te behalen. Terwijl de chauffeurs de neuzen van hun wagens keren en naar hun lokatie terugrijden, gaat de PC door naar het Canadees bataljon (Canbat) in Visoko. Om verslag te doen over de gebeurtenissen en te vragen welke bestemming het konvooi nu krijgt. Op de terugweg banen Van Leeuwen en Tournier zich zonder moeite een weg door de menigte. Teruggekeerd op de 'Costa Bravo' informeren zij de chauffeurs over de nieuwe bestemming: het Moslim-deel van Novi Travnik. Het konvooi zet zich weer in beweging. Maar goed ook, vervaarlijk fluit er een kogel tussen de wachtende viertonners door.

Een kilometer buiten de poort mocht het

konvooi wachten op z'n escorte van Britse Warrior-pantservoertuigen en een UNHCR-gids. Voor de Kroatische kinderen een goede gelegenheid om de wachtende chauffeurs te verblijden met een praatje. Ze blijken al goed vergiftigd te zijn door propaganda. Hun mooie bruine kijkers vertonen haat als het over "de vijand" gaat. Alle Moslims "moeten dood". Om de woorden kracht bij te zetten wordt een vingertje langs de nek gehaald. "Hitler good", beweert een ander hummeletje. Gelukkig schrikt hij van onze opvallende monden. "Hitler not good", verbetert hij zich vlug, en hij maakt als blijk van goede wil nog een uitzondering voor zijn Moslim-leeftijdgenootjes. Die hoeven nog niet dood. Zou er nog hoop zijn?

Blinderen

Na een uur van wachten rijden de viertonners eindelijk verder. Weer vallen onze monden open. Dit maal van de prachtige route langs dorpen waar de minaretten (nog?) niet naar beneden zijn gehaald, maar glorieus omhoog steken tegen een achtergrond van schitterend mooie herfstlandschappen. Als we over een pad rijden waar zelfs geiten hun neus voor ophalen, ontmoeten we een paar probleempjes gelijktijdig: Een warrior raakt defect en een bruggetje is in vergaande staat van verval. Binnen een uur blijken beide problemen opgelost te zijn. Met veel precisie en voorzichtigheid rijdt het konvooi over een door

de Britten gemaakte noodbrug. Aan de andere kant van het beekje dreigt een paard met wagen bijna op hol te slaan door het geluid van de Warrior, die als eerste met veel gekraak over de brugbalken rijdt. Vlug blinderen de eigenaars het zicht van de paarden en houden ze de oren dicht.

Bebloede draagbaar

Weer een moment van verrassing als we kronkelen de wegen inslaan en de glooiende heuvels zien liggen die in betere tijden de skipistes moeten zijn geweest. Wat verderop ligt Novi Travnik. Welkom in the jungle: twee uitgebrande bussen markeren de stadsgrens. Eenmaal in Novi Travnik splitst het konvooi zich op om vervolgens op twee plaatsen te lossen. Bij één van de losplaatsen blijkt zich een geïmproviseerd ziekenhuis te bevinden; in een donkere kelder. Een in het groen geklede verpleegster brengt een zeer bloederige draagbaar naar buiten en legt deze in een klein stroompje. Voor de volgende patiënt. Over de straat lopen de naar de stad gevluchte Moslims met hun vanuit het platteland meegenomen geiten en koeien. De laatste aan een lijntje. De huizen van de straat zijn licht beschadigd door granaatinslagen. Over één van de balkons van die huizen droogt een nog bloederig koeievel. Waarschijnlijk had de eigenaar geen zin meer om zijn koe dagelijks uit te laten of vond hij het te gevaarlijk om 'Bella' dagelijks in een park of op een vluchtstrook buiten de stad te laten grazen.

Witte gezichten

De vorige twee konvoeien van ons bataljon moesten zelf in Novi Travnik lossen terwijl mortiergranaten plotseling eng dicht

Met veel gekraak rijdt het konvooi over een geïmproviseerd bruggetje

Paard en wagen ontmoet een Britse warrior, bij een confrontatie tussen de twee sneeu's: een karrelwiel

bij hen neerkwamen. Toen was er geen hulp. Nu wel. De lucht kent vandaag dan ook geen hoog loodgehalte. Binnen een half uur wordt alles gelost door een flink aantal bewoners die met elke zak er witter uit komen te zien. Als ze alles hebben gelost zijn ze onherkenbaar. Capuchons

en sjalen om het hoofd blijken niet te helpen. Zelfs de gezichten zijn volledig wit van het meel.

De terugweg verloopt voorspoedig, alleen een hooiwagen blijkt minder stevig gebouwd te zijn dan een Warrior. Door een confrontatie met het pantservoertuig moet de kar een hou-

ten wiel opofferen. En koeien blijken bang te zijn voor het geluid van Warriors. Omdat bergpaden geen vluchtweg bieden voor die arme beesten, rennen ze een paar honderd meter lang voor de pantservoertuigen uit. Dan komt het bericht over de radio dat de al zo lange omweg door het Moslimgebied nog langer wordt: de weg door Vitez is geblokkeerd door een nieuwe groep van demonstranten. Van Leeuwen roept op dat we nu via de Zenica-bergweg onze lokatie proberen te bereiken. Gelukkig blijkt na een uurtje dat die omweg niet meer nodig is. De menigte is inmiddels uit elkaar gegaan. En de weg door Vitez kan nu gewoon worden gereden. Maar hoe dichterbij de stad en het oorlogsfront komen, hoe grauwer worden de mooie kleuren van het Bosnische landschap. Ze hebben al een tint tussen bruin en zwart aangenomen. Er staan twee pelotons met fascistische HOS-strijders aan de kant van de weg. In een Golf-cabriolet staan twee in zwart uniform gestoken krijgers achter een .50 mitrailleur. Voorbij Vitez schijnt er gelukkig weer een zonnestraaltje op de grauwe oorlogsomgeving. Het konvooi is dan ook weer veilig op de lokatie van de Bravo-compagnie aangekomen.

Medailles, roadblocks en een rijsttafel

Om de twee maanden is er een 'Medalparade'. Als voorschot op hun zes maanden durend verblijf krijgt rotatie T5 een VN-herinneringsmedaille opgespeld. Compagniesgewijs staan de transporteurs te wachten. Keurig uitgesteld op een schaal met een VN-vlag eroverheen gedrapeerd, liggen de medailles. Eveneens wachtend.

Om extra cachet te geven aan deze mooie dag bezoekt de Franse generaal Cot, commandant UNPROFOR, op zondag 10 oktober deze plechtigheid in Busovaca: Om uitdrukking te geven aan z'n respect voor het moeilijke en zware werk van de chauffeurs in oorlogsgebied. De generaal maakt al vlug kennis met de voor de transporteurs bekende probleem als zijn rit van BH-command, Kiseljak, naar Busovaca met een uur wordt vertraagd door roadblocks. Ondanks het feit dat de Franse gast wel eens een medaille per ongeluk op de grond laat vallen, verloopt de uitreiking vlot.

Te dol

De compagniescommandanten, de bataljonscommandant en zijn plaatsvervanger zijn wat sneller in 'het prikke' van de medailles. Als de generaal met zijn gevolg na een korte tijd weer naar Kiseljak afreist, staan 139 transporteurs met brons op hun borst te glunderen. "Nista Nije Nepremostivo", klinkt het vervolgens uit

de rijen van de Bravo-compagnie. Deze woorden die 'niets is ons te dol' betekenen, is het in het Kroatisch vertaalde gezegde van het transportbataljon. De mannen en vrouwen van deze compagnie slaan vervolgens een glas lokale drank achterover. Wat verderop

De medailles liggen keurig uitgesteld op een schaal

mekkert een geit. Het is het afscheidscadeau van rotatie T3 en tevens het levend symbool van de Alpha-compagnie. En om die reden al diverse malen ontvoerd of bijna ontvoerd door de andere compagnieën. Dan is er een lopend buffet en een rijstmaaltijd. Binnen een mum van tijd staan de Nederlanders en Belgen weer ontspannen met elkaar te kletsen. Want plechtigheden, daar hebben de chauffeurs wat moeite mee. Gelukkig is de volgende pas over twee maanden.

De postboeren van hotel Nunspeet

'Er is een konvooi aangekomen, is er post?' Als het antwoord bevestigend is ontstaat er een ware veldslag bij de postbakken. Post is dan ook populair. Leven in een oorlogsgebied betekent leven op een eilandje. Hoe spoelt de "flessepost" aan in Busovaca en Vitez

De Wit (links) en Van der Cotelet (rechts) sorteren de te verzenden post

In een klein postkamertje in Hotel Nunspeet, het stafgebouw van het Transportbataljon, sorteren een paar jongens de brieven en pakjes. Nederlanders blijken veel brieven te versturen. De Belgen ontzettend veel pakken. De postzakken puilen zelfs uit. "Allemaal zomer-PSU die naar België wordt verstuurd", verzucht soldaat Joran van Coterlet, één van de "postboeren" op de staf. Het postwerk wordt secuur verricht. Omdat er erg weinig postvermissingen zijn, maakten tot voor kort niet alleen de Belgen binnen het Nederlands-Belgisch Transportbataljon gebruik van onze postverbindingen, maar ook andere Belgische eenheden als de genie-eenheid in Kakanj. "Mischien een compliment, maar het geeft ons te veel werk", zegt sergeant Hans van de Velde. "We hebben deze postroute dan ook beëindigd."

Het sorteren van de post wordt trouw door een handvol vrijwilligers verzorgd. Zo doen soldaat Arno de Wit en sergeant Van de Velde dit werk omdat ze anders te weinig te doen zouden hebben. Toch heeft dit vrijwilligerswerk ook nadelen: "Je bent de

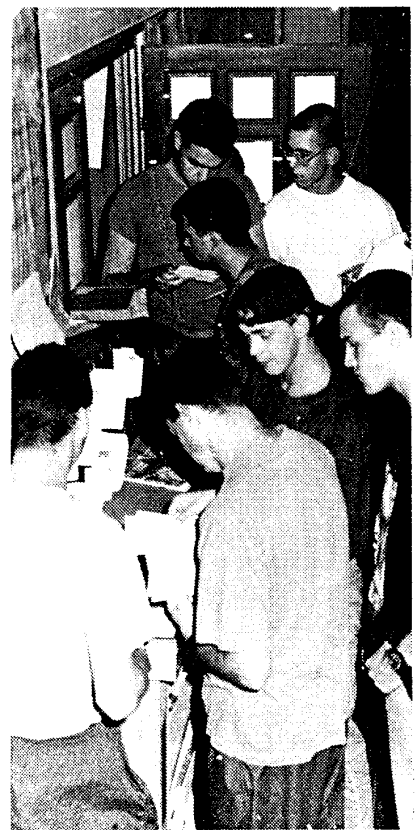
meest populaire man van het bataljon als er post is", zegt Van de Velde. "Maar er wordt wel erg veel aan je hoofd gezeurd. Als ze vijf zakken post zien, dan denken ze ook dat het vijf zakken met brieven zijn. Het overgrote merendeel van de zakken worden gewoon ingenomen door pakjes." "En veel mensen weten niet dat alleen de post naar Nederland niet gefrankeerd hoeft te worden", vult Van de Coterlet aan. "Voor brieven naar het buitenland zeuren ze bij jou om postzegels".

Vertragingen

De post van het Transportbataljon is afhankelijk van de logistieke konvooien. Drie maal per week (maandag, donderdag en vrijdag) gaat de post naar "beneden". En even zoveel keren komt ze omhoog. Als de konvooi-ritten volgens planning worden gereden, dan komt de post van het thuisfront aan op elke dinsdag, woensdag en zaterdag. Deze postverbinding loopt van Utrecht via Schiphol en Zagreb naar Split en kent weinig moeilijkheden. De vertragingen ontstaan vanaf de laatste stad. Dan moet de post worden vervoerd over de "route Diamond", de tot nu toe enige weg van Split naar het Transportbataljon in centraal-Bosnië. Een route die bestaat uit en kort en een lang getepad en soms voert tussen en door de verschillende oorlogsfronten. Soms zit de weg een tijdlang dicht. Dan is de keus een vertraagde post of de inzet van een helivlucht van Split naar het Bosnisch VN-hoofdkwartier (BH-command) in Kiseljak. Op zich lijkt de tweede een aantrekkelijke keuze omdat je ook de duur van de bezorging met een dag inkort. Toch is dit alternatief volgens sergeant Van de Velde niet echt populair: "Je bent de greep op de bezorging kwijt; het bataljon heeft dan de bezorging van de post niet meer in eigen beheer." Het idee om dan de post per heli te laten begeleiden door transporteurs stuitte de eerste keer al op moeilijkheden. Als de twee mannen met acht zakken post op het vliegveld van Split in de heli willen stappen, worden ze door een generaal eruit geknikkerd. Zijn vlucht zou belangrijker zijn. Weer een paar dagen geen post of kranten in Busovaca en Santici-Vitez.

Kitsch-zooi

Toch vindt Van de Velde dat de postverbindingen redelijk verlopen. Er wordt volgens hem gewoon teveel gekankerd op de snelheid van de post. "Gemiddeld heeft de post tussen 5 en 10 dagen nodig om ons te bereiken", zegt hij. "Alleen omgekeerd duurt het wel eens wat langer." Ook zijn er wel eens klachten over het feit dat je pakjes die je in Nederland wil zetten open moet aanbieden. "In een oorlogsgebied krijg je wapens te kopp aangeboden en je moet zeker zijn dat de post niet gebruikt kan worden voor de smokkel ervan" geeft de sergeant als reden voor de controle. "Niemand doet er trouwens hier moeilijk over", vervolgt hij. "Hooguit sommige kaderleden." En wat versturen de transporteurs eigenlijk naar Nederland? Volgens de postboeren voornamelijk fotorollerjes en kitsch-zooi zoals de beschilderde houten pijpen die in de buurt van Kiseljak wordt aangeboden. "en soms sturen ze sloffen sigaretten op die hier belastingvrij zijn", zegt Van de Velde. "Dat is op zich niet verboden, maar wij zijn verplicht om de inhoud van de pakketjes op te schrijven. Of de sloffen dan zonder extra douanheffingen aankomen betwijfel ik."

Post wordt afgeleverd bij de postbakken